

Dubravka Bošnjak

PRIKAZ RUKOPISA NAUČNE BIBLIOTEKE U SPLITU

UDK 091:027.53 (497.13 Dalmacija) "12/19"

Stručni članak

Prilježeno 20. IV. 1990.

Dubravka Bošnjak

Naučna biblioteka

58000 Split

Zagrebačka 2

Rukopisi su samo dio bogatog fonda Naučne biblioteke, a obuhvaćaju period od XIII do XIV stoljeća do naših dana. Odras su potreba, težnji i sukoba naših naroda kroz proteklo razdoblje, pa pružaju pregled najraznovrsnijih podataka za proširivanje saznanja o kulturnim, ekonomskim, političkim i drugim zbivanjima ovog kraja.

Rukopisne zbirke su dragocjeni izvori koji su uvijek privlačili istraživače kulturne, ekonomske, političke, medicinske i druge povijesti jednog mjesta ili kraja. I rukopisna zbirka Naučne biblioteke u Splitu nudi obilje podataka svima onima koji proučavaju prošlost Splita i Dalmacije sa svih aspekata i omogućuje im da upotpune sliku života i načina življenja naših ljudi u prošlosti.

Rukopisna zbirka Naučne biblioteke¹⁾ nastala je i razvijala se zajedno s ostalim dijelom njezinog fonda. Kroz osamdeset šest godina postojanja Biblioteke, darovima i ostavštinama uglednih građana i ponekih institucija, zatim kupnjom, prikupljen je dovoljan broj rukopisa, pa je formirana posebna zbirka u Odjelu specijalnih zbirki.

Cjelokupni fond rukopisne zbirke razvrstan je u 672 fascikle. Najstarija su tri kodeksa "Brevijar"²⁾, "Evangelistar"³⁾ i "Molitvenik"⁴⁾, a potječu s kraja 13. i 14. stoljeća. Nažalost sva tri su oštećena tako da im nedostaje početak i završetak teksta. "Molitvenik" ili "Liber orationum" nedavno je laminiran i uvezan u kartonske korice s kožnim hrptom, "Evangelistar" se upravo nalazi u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu na saniranju, a uskoro će biti saniran i "Brevijar". Ni jedan od navedenih kodeksa nije proučen. Pisani su latinskom goticom, a prekrasni inicijali s crvenim i modrim lombardama ukrašeni su biljnim ornamentima. Sva tri su iz knjižnice Gabinetta di lettura koju je ova Biblioteka naslijedila 1944. godine.

Od iste knjižnice Biblioteka je naslijedila i djelo "Montaneum ecclesiarum Spalatinae civitatis"⁶⁾ iz 1483. godine. Napisano je na pergameni humanističkim kurzivom, a pisalo ga je nekoliko ruku.

Djelo talijanskog humanista Benedictusa de Acoltisa "De bello a Christianis contra Barbaros gesta pro Christi sepulcro et Judaea recuperandis"⁶⁾ potječe iz 15. stoljeća. To je povijesni prikaz prvog križarskog rata. Ovaj kodeks napisan je na pergameni kaligrafskim humanističkim pismom. Sastavljen je od četiri knjige, a na njihovim počecima su zlatni inicijali na modroj podlozi bogato ukrašeni biljnom ornamentikom. Laminiran je i ponovo uvezan poluplatnenim uvezom i kartonskim koricama. Nažalost, kodeks je ponovo oštećen osobito pri završetku teksta.

Iz 16. stoljeća je djelo "Carmina", zbirka latinskih pjesama splitskog humaniste Franje Božićevića pod nazivom "Francisci Natalis carmina".⁷⁾ Ovo je Božićevićev autograf, a obradio ga je i objavio Miroslav Marković.⁸⁾ Godine 1923. napravljen je njegov prijepis i pohranjen je u biblioteci Arheološkog muzeja u Splitu. Božićević je napisao i biografiju svoga prijatelja Marka Marulića. Nalazi se na kraju autografa pod nazivom "Vita Marci Maruli". U 16. stoljeću načinjen je prijepis ovog dijela i nalazi se u biblioteci Sv. Marka u Veneciji.

U ovoj zbirci je šest arabičkih kodeksa iz 15. i 16. stoljeća.⁹⁾ Na arapskom su jeziku i do danas nisu proučeni, samo se zna da neki sadrže odlomke iz Kurana, neki tumačenje Kurana, a za neke nema nikakva objašnjenja.

Manji je dio rukopisnog fonda iz ovog ranijeg razdoblja. Znatno veći je iz razdoblja koje obuhvaća 17. stoljeće i seže do naših dana. To su literarni spisi, povijesni spisi, pisma, razni ugovori, potvrde, opomene, nagodbe i drugo. Pripadali su arhivima pojedinih građana, obiteljskim arhivima ili arhivima nekih institucija, koji su pretežno kao dar ili ostavština pristigli u Naučnu biblioteku.

Među rukopisima koji su bili vlasništvo pojedinih građana u Naučnoj biblioteci je bez sumnje najbogatiji arhiv Ante Trumbića.¹⁰⁾ Trumbić je bio jedna od najistaknutijih političkih ličnosti Dalmaciji na kraju 19. i početkom 20. stoljeća, ličnost čiji se politički utjecaj osjećao i na području cijele Jugoslavije. Gotovo je pet decenija bio u središtu političkih zbivanja, pa je u svom dugogodišnjem vrlo aktivnom političkom djelovanju prikupio obilnu građu. Veliki dio ove građe zajedno s arhivom Stranke prava u Dalmaciji, a kojoj je on bio predsjednik, prema izričitoj želji Trumbića, nakon njegove smrti pohranjen je u Naučnoj biblioteci. Cjelokupna rukopisna građa Trumbićeve ostavštine u Naučnoj biblioteci razvrstana je tematski u 198 fascikala, a sadrži oko 4.500 dokumenata. To su pisma iz njegove bogate korespondencije, prigodni govori, različiti izvještaji i ostalo. Ova arhivska građa u Naučnoj biblioteci obuhvaća razdoblje od 1895. godine do prvog svjetskog rata, a samo fragmentarno od 1920. do 1938. godine tj. do njegove smrti. Ostalo se nalazi u arhivu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i u arhivu Zavoda za povijesne znanosti Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Svima onima koji

su proučavali političke i ekonomske prilike u Splitu i Dalmaciji kroz proteklo razdoblje, a i cjelokupnu Trumbićevu aktivnost, ovaj vrijedni arhiv poslužio je kao dragocjen izvor podataka.¹¹⁾

Godine 1941. Ante Petravić darovao je svoj arhiv ovoj Biblioteci.¹²⁾ Sadrži literarni spise, korespondenciju i brojne zabilješke. Rado je bilježio mudre izreke, osobito istaknutih književnika. Sačuvane su mu neke pjesme koje je napisao u prvom deceniju književnograda, ali više se istakao kao pisac književnih prikaza. U svojoj "Autokonfesiji" navodi Horacijevu izjavu da je pjesnicima i slikarima zabranjeno biti osrednji, pa je napustio pjesništvo i posvetio se kritici. Proučavao je suvremene kritike i djela domaćih i stranih književnika, osobito francuskih i talijanskih. Nalazimo kratke prikaze, na primjer, na stihove Ivana Mažuranića, Leopardia, Giosuè Carduccia i drugih. Studije i kritičke prikaze sabrao je u pet svezaka i objavio pod nazivom "Studije i portreti". Rukopisni materijal nalazi se u Naučnoj biblioteci. Kao suradnik u sarajevskoj "Nadi" mnogo je kontaktirao s Kranjčevićem, braćom Ivanom i Nikolom Ostojićem i drugima o čemu svjedoči sačuvana korespondencija.¹³⁾ Suradivao je i u drugim glasilima, a sam je bio urednik "Književnog lista". Sačuvan je veći broj odgovora na pisma koja je uputio prijateljima i znancima u kojima ih moli za mišljenje i savjet. Između ostalih nalazi se i pismo Rikarda Katalinića Jeretova u kojemu kaže:

Zadar 5/10 907

Dragi prijatelju,

Primio sam Vaše ugodno pismo. Drago mi je, da su Vas izabrali urednikom novog "Književnog Lista", jer ste Vi čovjek i spreman i zauzetan i radišan. Ipak kad me pitate za moje mnijenje u tom poslu, reći ću Vam, da sam ja proti decentralizaciji u književnosti*, a osim toga znadem, što će reći objelodanjivati list u Dalmaciji. Imadoh dosta škole sa "Lovorom" i "Glasnikom". Uza sve to ja Vam želim najbolju sreću. Čujem, da i Begović pokreće list. Bilo bi dobro, da se Vas dva sporazumite. Što se tiče mene ja Vam obećajem saradnju.

Lijepo Vas i prijateljski pozdravljam

Vaš sam
Katalinić Jeretov

Petravić je dao prikaz svoga cjelokupnog rada u "Autokonfesiji" koju je Antun Nizeteo objavio u časopisu "15 dana",¹⁴⁾ a Petravićev autograf nalazi se među ostalim spisima njegove ostavštine u ovoj Biblioteci.

Godine 1948. u Biblioteci je pohranjena ostavština Ive Tartaglie.¹⁵⁾ Jedan dio su obiteljske isprave od kraja 17. do četrdesetih godina 20. stoljeća, zatim

* U Zagrebu imademo 4 književna lista ("Dom i Svijet" ne brojimo).

literarni spisi i korespondencija. Uz rukopise ima velik broj na pisaćem stroju napisanih spisa vezanih za ekonomski razvitak Splita i okolice. To su:

- izvještaji sa sjednice Općinskog vijeća u vezi s rasvjetom električnom energijom,
- izvještaj o nabavi gradske plinare, odnosno snabdijevanje grada plinom,
- spor između Solina i Vranjica u vezi s diobom Solinskog blata,
- pogodba o izgradnji Općinskog kazališta iz 1889. godine,
- spisi i projekti vezani za gradnju splitske luke,
- razni proračuni Splitske općine od 1923-1941. godine itd.

Ovaj arhiv je posebno interesantan zbog toga što se u njemu nalazi dosta autografa naših književnika, kao npr. Bože Lovrića "Pjesme Tresiću-Pavičiću", "Pjesme Hatzeu", drame "Kralj umjetnik" i "Očajnici", te komedija "Povratak u Split", Milana Begovića "O umjetnosti" i "Prva izložba dalmatinskih umjetnika u Splitu", Ante Tresića-Pavičića iz zbirke "Uzvinuća i uronuća", Ive Vojnovića "Grižnja savjesti" i dio "Autobiografije" itd. Tu su i neka pisma Ivana Meštrovića. Posebno su interesantna ona koja se odnose na određivanje lokacije za spomenik Grgura Ninskoga. Ovaj kompletni arhiv Tartaglie predstavlja malu riznicu koja je plod njegovih kulturnih interesa i zalaganja za prosperitet Splita i njegove okolice.

Iz istog vremena je i arhiv Petra Senjanovića¹⁶⁾ s brojnim spisima u vezi s izgradnjom nove tranzitne splitske luke. Tu su polemički spisi, govori, izvještaji, ugovori o izgradnji jadranske željezničke pruge i svega onoga što je vezano za željezničko pitanje u Dalmaciji. Mnogo se zalagao za uređenje grada i Marjana, a o vemu tome imamo pismene dokaze sačuvane u njegovoj ostavštini koju je darovao Naučnoj biblioteci.

Arhiv Miroslava Alačevića¹⁷⁾ sadrži obilnu građu za proučavanje povijesti Splita i kako kaže "obzirom na Solin i na mjesta političke općine spljetske". Prikupio je obilnu građu za proučavanje kulturne i ekonomske povijesti Makarskog primorja. Interesantna je rukopisna zbirka narodnih pjesama senjskih i uskočkih, a ima i dosta obiteljskih spisa iz 18. i 19. stoljeća. Ovaj arhiv je Biblioteka kupila od vlasnika.

Vinko Kisić bio je jedan od posljednjih urednika zadarskog "Narodnog lista". Sačuvani dio korespondencije uredništva darovao je ovoj Biblioteci.¹⁸⁾

U ovoj zbirci pohranjeni su brojni rukopisi naših uglednih građana. Svakako treba istaknuti Natka Nodila, povjesničara i političara, koji je vrlo aktivno sudjelovao u pokretu za ujedinjenje Dalmacije s Hrvatskom. Ovaj borac za narodna prava i napredak rodnoga grada bio je jedan od prvih darovatelja koji su svoju građu ustupili ovoj Biblioteci.¹⁹⁾ Uz osobne dokumente i korespondenciju tu su i povijesne bilješke na hrvatskom i talijanskom jeziku. Među rukopisima je i koncept govora što ga je kao rektor Zagrebačkog sveučilišta (1890-1891.) održao sveučilištarcima. Između ostalog kaže: "Sinovi malo sretnog, historijskim bijedama iskušanog naroda. . . Mi pripadamo narodu koji od mnoge rane boluje, a ne živi na velikom prostoru niti je velikog tijela. . ." Prožet

patriotskim osjećajima nastojao je utjecati na njih i razviti ljubav prema svome narodu. Naime, kasnije se prestao baviti politikom i potpuno se posvetio odgoju sveučilišne omladine i znanstvenom radu. Među pohranjenim pismima nalazi se i pismo dr. Ante Radića kojim mu se obratio u ime odbora "Matice hrvatske". Ono glasi:

Broj 19 1906

U Zagrebu dne 14. ožujak 1906.

Gospodinu

N. Nodilu, akademiku i sveuč. profesoru u m.

itd.

u Zagrebu

Visoko cijenjeni gospodine profesore,

Po zaključku odbora "M.H." čast nam je obratiti se na Vas s usrdnom molbom, da za "Malu Knjižnicu" "Matice Hrvatske" izvolite napisati *Povjest Venecije* s obzirom na južne Slavene. "Matica" bi bila srećna, kad biste napisali - ako Vam nije moguće napisati opširnije djelo - barem deset tabaka male osmine.

Nije potrebno, visokocienjen gospodine profesore, da ističemo, kolika bi bila i čast i korist "Matici Hrvatskoj" i književnosti našoj, kad biste se vrućoj ovoj našoj molbi odazvali. Dopustite zato, da Vam u čvrstom očekivanju povoljna odgovora preporučimo našu "Maticu" s odličnim poštovanjem

U ime odbora "M.H."

Dr Ante Radić, tajnik

Među darovateljima su Julije Bajamonti,²⁰⁾ Duje Mikačić,²¹⁾ Josip Barač,²²⁾ Franjo Carrara²³⁾ i drugi.

Ovo su arhivi pojedinih ličnosti ali postoje i obiteljski arhivi od kojih svakako treba neke spomenuti.

U arhivu obitelji Carineo s otoka Brača ima deset pergamentskih isprava. Ove isprave pisane su humanističkim kurzivom, a pripadaju vremenu između 1420. i 1586. godine. Odnose se na miraz kćeri, prodaju zemljišta, na neke nagodbe i slično.²⁴⁾

Obitelj Celsi bila je jedna od bogatijih trgovačkih obitelji Splita. Njihove su isprave iz razdoblja 1582-1653. godine.²⁵⁾ Pisane su na pergameni, a kartonske korice i hrbat presvučeni su kožom s utisnutim ukrasnim medaljonom. Na prva dva lista je sadržaj napisan abecednim redom, a zatim je 189 listova raz-

nih dokumenata poredanih kronološkim redom. Najviše se govori o posjedu na Šolti.

Obitelj Nonković iz Makarske darovala je svoj vrijedan arhiv ovoj Biblioteci.²⁶⁾ Svi su dokumenti iz 18. stoljeća i pisani su na papiru. Pismo je imitacija tiskanih slova i latinska kurziva. Korice i hrbat su od kartona presvučeni tamnosmeđom kožom a ukrašene su florealnim motivima i okrunjeni grbom sa zvijezdom u zlatotisku. U prvom dijelu isprava je višebojni crtež mletačkog lava i brojni ukrašeni inicijali s motivima ptica. Tu je i višebojna slika obiteljskog grba s lozinkom "Virtutis praemium". Osim isprava domaćih i mletačkih vlasti postoji i šest isprava na turskom jeziku iz 17. stoljeća pisanih arabikom. To su: jedan berat iz 1668. godine, četiri fermana iz 1676-1679. godine i jedna bujuruldija bosanskog Valije iz 1684. godine. Uz njih se nalaze prijevodi Muhamed bega Kapetanovića iz 1875. godine. Ove turske isprave proučio je Sulejman Bajraktarević, izvršio ispravke prijevoda i objavio ih.²⁷⁾

Isprave obitelji Jelić-Dražoević iz 17. su stoljeća, a napisane su na pergameni. Među njima ima šest isprava iz razdoblja od 1457. do 1656. godine. To je kaligrafski prijepis.²⁸⁾

Različiti spisi obitelji Balović potječu s kraja 17. do početka 19. stoljeća. Veći dio ovih spisa dospio je u Biblioteku ostavštinom Ive Tartaglie.²⁹⁾

Rukopisni spisi i isprave obitelji Marchi nalaze se manjim dijelom u ovoj Biblioteci,³⁰⁾ jedan dio je u Historijskom arhivu u Splitu, a neki fragmenti su u arhivu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Ovi arhivi kao i arhivi obitelji Marulić³¹⁾ i drugih sačuvani su u manjim količinama ali su dragocjeni za našu povijest.

Osim arhiva postoje i pojedinačna rukopisna djela naših književnika. Pretežno su autografi, ali ima i prijepisa. Većinom su to djela starijeg datuma kao na primjer prijepis "Osmana" Ivana Gundulića iz 18. stoljeća.³²⁾ Na naslovnoj strani je zapisano da je prijepis drugog izdanja izvršen u Dubrovniku 1743. godine. Ne zna se tko je prepisivao, a pismo je latinička kurziva. Na koricama su neke bilješke napisane bosančicom. Djelo ima dvadeset pjevanja, ali nedostaje četrnaesto i petnaesto. Petar Karlić izvršio je detaljnu analizu djela i objavio je.³³⁾

Još je jedan prijepis "Osmana" iz kraja 17. i početka 18. stoljeća.³⁴⁾ I ovaj je također od nepoznate ruke. Od osam pjevanja, koliko ih ukupno ima, nedostaje peto i sedmo. U privezu ovog djela, odsprijeda je rukopis pjesme "Radmilova tužba cić Zorke vile" Šiška Menčetića.³⁵⁾

Tri drame Junija Palmotića "Pavlimir", "Elena" i "Akile" zajedno su uvezane.³⁶⁾ Ovaj prijepis pisala je nepoznata osoba. Na prvom nutarnjem listu napisano je: "Prikasana - Spieuana - Po - Gospod(i)nu Gionu Giore Palmotichiu - Vlastelinu Dubro - uackomu", a zatim slijedi tekst drama ovim redom: najprije je "Pavlimir" datiran 1637, "Elena" 1640. i naposljetku "Akile" 1637. godine. Ponegdje je na margini neka bilješka, što bi prema mišljenju Petra Karlića mog-

le biti upute glumcima koji su djelo izvodili. Karlić je detaljno obradio ovaj rukopis i objavio ga je.³⁷⁾

Djelo Ignjata Đurđevića "Musa Siciliana - poesie del dialetto napolitano tradotte in anacreontiche illirice", sadrži tekstove 165 talijanskih pjesama s paralelnim prijevodom u stihovima.³⁸⁾ O ovoj zbirci pjesama pisali su Hrvoje Morović i Salko Nazečić.³⁹⁾ Djelo je napisano na pergameni i sa sigurnošću se tvrdi da je prijepis svojom rukom napisao don Luka Pavlović. Ovo kao i prethodna spomenuta djela (Gundulića, Palmotića i Menčetića) Biblioteka je dobila naslijedivši čitaonicu Gabinetta di lettura.

Od rukopisa niževnika novijeg doba moguće je samo neke izdvojiti: Ante Tresića-Pavičića "Gvozdenko" - ep u dvadeset pjevanja,⁴⁰⁾ Bože Lovrića zbirka pjesama (od I do X),⁴¹⁾ Tina Ujevića prozni koncepti, bilješke, korespondencija i niz pjesama,⁴²⁾ Ivana Trnskog "Velemožnoj gospoји udovoj praliječnikovici Josipi Vrancaški ilirskoj majčici na novo ljeto 1896",⁴³⁾ Vladimira Nazora "Konj" i "Moapka Ruta",⁴⁴⁾ Rikarda Katalinića Jeretova "O stotoj obljetnici rođenja naučenjaka i narodnog pobornika Natka Nodila",⁴⁵⁾ Jakova Carića "Književniku profesoru don Anti Petraviću o 60 godišnjici njegova života i 40 godišnjici knjiž. rada,⁴⁶⁾ Ive Vojnovića "Uspomeni Vinka Kisića" i "U osamdesetgodišnjici Jurja Biankini".⁴⁷⁾ Autograf Ive Vojnovića "Vox clamans" je oda u spomen Tolstoja, koju je autor 7. XII. 1910. darovao gradu Splitu, a nalazi se među rukopisima ove ustanove.⁴⁸⁾

Gotovo svi rukopisi pohranjeni u ovoj Biblioteci pisani su latinicom. Ipak postoji nekoliko pisanih bosančicom, ćirilicom i glagoljicom od kojih pojedine svakako treba spomenuti.

Najinteresantniji bosančicom pisani rukopis je Zbornik popa don Mikule Bobetića Poljičanina iz 1686. godine ili kako ga je Josip Hamm nazvao "Bobetićeve zbornik".⁴⁹⁾ Na početku knjige piše: "Ovu rukopisnu knjižicu s pismeni Poljički napisa don Nikola Bobetić starješina u manastiru u Dračevici u Braču godine 1686." Na listiću nalijepljenom na samom početku Hamm je napisao sadržaj knjige, a to je: Pozdrav bogoljubnome štioću, Oprosti "prikosvega godišća" za sve koji se upišu u skupštinu sveta Rozarija, Blagoslov svić, Male likarice itd. Uz ovaj Zbornik, kao prilog, nalazi se tiskopis Dušana Berića pod nazivom "Neke likarice pisane ćirilicom na Braču u XVII vijeku".⁵⁰⁾ Međutim, "Likarice" su pisane bosančicom a ne ćirilicom kako navodi Berić. To su recepti narodnih lijekova koje je Bobetić naveo u svom Zborniku.

Prijepis "Poljičkog statuta" ili kako je napisano "Statut iliti Zakon provincije pogljijske - zapisani sudi od svake varste godista Gospodinova 1762. učinjeno i pisano bi ot mene gospodina don Pavla Karamana". Ovo je napisano glagoljicom, a tekst Statuta bosančicom. Biblioteci ga je poklonio Juraj Katić 1903. godine.⁵¹⁾

Drugi prijepis "Poljičkog statuta" iz 1785. godine napisan je bosančicom, a Biblioteka ga je dobila iz knjižnice Gabinetta di lettura.⁵²⁾

Postoji još jedan prijepis "Poljičkog statuta" iz 1665. godine, ali ovaj je pisan latinicom, jedino bilješka "Ia don Petar Kružičević čini učiniti ovi libar u Mleci . . ." napisana je bosančicom.⁵³⁾

Iz početka 18. stoljeća je "Crkvenoslavenskohrvatski slovník". Također je napisan bosančicom.⁵⁴⁾

Ćirilicom je napisan kodeks iz 18. stoljeća "Čini ispovjedaniju".⁵⁵⁾

Od glagoljskih rukopisa ima dvanaest listova iz 18. stoljeća koje je Hrvoje Morović pronašao u Žmanu na Dugom otoku i darovao ih Naučnoj biblioteci.⁵⁶⁾ Još je jedna bilježnica ispisana glagoljicom koja također potječe iz Žmana.⁵⁷⁾

Među rukopisima ove Biblioteke vrlo su interesantna dva prijepisa srednjovjekovnog "Statuta Splita". Jedan je na latinskom jeziku "Statuta Spalatinæ civitatis" iz 1671. godine. U naslovu je naznačeno da je podijeljen na poglavlja i obogaćen indeksom i kazalom. Ovaj prijepis je kupljen 1923. godine, ali nije navedeno od koga.⁵⁸⁾

Drugi prijepis "Statuto di Spalato" talijanski je prijevod i također je iz 17. stoljeća.⁵⁹⁾

Tu su još "Zapisnici Općinskog vijeća u Splitu" od 1621-1912. godine, sačuvani su samo poneki, a od 1918-1941. godine teku kontinuirano.

Uz rukopise se nalaze i planovi nekih gradova i posjeda u njima. Izvanredno je izrađen "Originalni plan Kaštel-Starog" iz 1704. godine, a uz njega je presnimak iz 1940. godine. Don Miko Škarica ih je darovao Biblioteci 27. V. 1940. godine.⁶⁰⁾

I naposljetku još treba spomenuti "Libro fondario dei conti Milesi. Catastico. . . Milesi. . . Da Spalato e Trau."⁶¹⁾ Ovaj prekrasan i vrlo vrijedan dokument izradio je Petar Kurir 1751. godine. Rađen je na pergameni s planovima pojedinih posjeda na splitskom i trogirskom području. Na prvom listu nacrtan je grb obitelji Milesi s minijaturama Splita i Trogira i grbovi tih gradova.

Jedan dio rukopisa je objavljen, ali postoji još dosta neproučenog materijala, pa prema tome i neobjašnjenog. Ovo je samo dio rukopisa koje Naučna biblioteka posjeduje. Bio je to pokušaj da se kratkim prikazom rukopisnog materijala da uvid u vrijednost ove zbirke itekako značajne, ali nažalost, zbog loših uvjeta u kojima se nalazi, već dobro oštećene, što je dokaz nebrige o našem spomeničkom blagu. Krajnji je trenutak da spoznaja o potrebi rješavanja problema kako ove zbirke tako i Biblioteke u cjelini dođe do svijesti odgovornih, kako bi ono što je vjekovima pažljivo prikupljano i velikim povjerenjem i nadama ostavljeno nam na čuvanje, podsjetilo nas kao i buduće naraštaje na dane upornih borbi za prosperitet Splita i Dalmacije.

BILJEŠKE

1) H. Morović: Povijest biblioteka u gradu Splitu, dio I. Zagreb, 1971. Izdanja Društva bibliotekara Hrvatske, knj. IV.

2) M 51

3) M 39

- 4) M 50
- 5) M 49
- 6) M 169
- 7) M 35
- 8) M. Marković: Franjo Natalis. Carmina. SAN Posebna izdanja, knj. 302. Odeljenje literature i jezika, knj. 9, 1958, str. 170.
- 9) M 43-48
- 10) M 401-599
- 11) D. Mander: Dr. Ante Trumbić i Franjo Supilo godine 1905, Hrvatski glasnik, 18. XI 1939.
J. Grabovac: Split u narodnom pokretu protiv Kuena 1903, Mogućnosti, br. 1, 1957, str. 66-80.
J. Grabovac: Jedan dokumenat o naporima oko sjedinjenja opozicionih stranaka u Hrvatskoj 1902. godine, Mogućnosti, br. 5, 1957, str. 372-380.
H. Morović: Korespondencija Frana Supila, Pisma A. Trumbiću, Arhivski vjesnik, br. 6, 1963, str. 225.
I. Petrinović: Ante Trumbić: Političko shvaćanje i djelovanje, Zagreb, 1986.
- 12) bez signature
- 13) D. Berić: Silvije S. Kranjčević i Ante Petravić, Iz književne prošlosti Dalmacije, 1956, str. 147-154.
H. Morović: Iz prepiske Antuna Barca s Antom Petravićem, Zadarska revija, br. 2-3, 1969, str. 189-199.
H. Morović: Nekoliko pisama književnog kritičara Jakše Čedomila Anti Petraviću. Mogućnosti, br. 3, 1966, str. 311-322.
- 14) A. Nizeteo: Autokonfesija. "15 dana", br. 12-13, 1934, str. 195-198.
- 15) M 105-114, M 183, M 643, M 651, M 658, jedan dio je bez signature.
- 16) M 125-131, M 272-294
- 17) M 65-68, M 157, M 618-630
- 18) M 396-397, M 399-400, M 612, M 631
- 19) M 124
- 20) M 95
- 21) M 359-360
- 22) M 91, M 94, M 102, M 211-212, M 214-215, M 217, M 220, M 341-342, M 351
- 23) M 100, M 238, M 339
- 24) M 144
- 25) M 9
- 26) M 32, M 233, M 353-357
- 27) S. Bajraktarević: Turski dokumenti Gradske biblioteke i Kaptolskog arhiva u Splitu, Ljetopis JAZU, knj. 57, 1946-1948, str. 141-142.
- 28) M 33
- 29) M 105-116
- 30) M 194
- 31) M 37, M 394
- 32) M 185
- 33) P. Karlić: Prilozi za kritičko uređenje teksta Gundulićeva "Osmana", P.o. iz Programa Hrvatske gimnazije u Zadru, Zadar, 1914.
- 34) M 38
- 35) M 38
- 36) M 173
- 37) P. Karlić: Prilozi za kritičko uređenje teksta Palmotićeva Pavlimira, Elene ugrabljene i Akila, Građa za povijest književnosti hrvatske JAZU, knj. 9, 1920, str. 206-222.
- 38) M 42
- 39) H. Morović i S. Nazečić: Musa Siciliana Ignata Đurđevića, Pitanja književnosti i jezika, Sarajevo, 1957-1958.
- 40) M 653
- 41) M 652
- 42) M 245-253
- 43) M 334/5
- 44) M 334/11,12
- 45) M 334/2

- 46) M 334/7
- 47) M 334/8
- 48) M 103
- 49) M 41
- 50) D. Berić: Neke "Likarice" pisane ćirilicom na Braču u XVII. stoljeću, Brački zbornik, br. 2, 1954, str. 199-207.
- 51) M 8
- 52) M 52
- 53) M 53
- 54) M 40
- 55) M 196
- 56) M 146
- 57) M 299
- 58) M 54
- 59) M 28
- 60) M 11-12, M 611/I-II
- 61) M 136
- 62) M 666

Dubravka Bošnjak

DESCRIPTION OF MANUSCRIPTS OF SCIENTIFIC LIBRARY IN SPLIT

Summary

The article deals with the manuscript collection of the scientific Library in Split which represents one of the fundamental values of the cultural heritage of this town. This part of library holdings was mainly donated and bequeathed. A certain number of single manuscripts and complete archives of some distinguished citizens were bought, and so were some family and institutions archives. All these materials make a special "Manuscript collection". The manuscripts, covering a period of seven centuries, are classified in 672 files. Although a great deal of these manuscripts have been thoroughly studied, there still remains a considerable number of uninvestigated and, consequently, unexplained manuscripts. This article may, therefore, give impetus for future research work. Since the poor storing conditions affects should be made to solve this problem. A considerable amount of financial resources should be invested in order to preserve this valuable collection.